Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 87. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 19 Aprilie (1 Maiu) 1888.

Brașovŭ, 18 Aprilie st. v. 1888.

Locțiitorulŭ procurorului superiorŭ din Têrgulŭ-Mureșului a debutatŭ, precum scimŭ, săptĕmâna trecută înaintea juriului din Clușiu cu nisce stranie idei și principii despre egala îndreptățire în statŭ, carĭ au fostŭ aplaudate de întréga pressă maghiară.

Cea mai ciudată dintre afirmările procurorului a fostŭ aceea, prin care se silesce a demonstra că nicăirĭ în Europa nu se bucură naționalitățile de mai mare egală îndreptățire ca în statulŭ ungarŭ.

E remarcabilŭ rĕspunsulŭ ce ilŭ dă, la acésta parte a vorbirei lui, diarulŭ germanŭ din locŭ *„Kronstädter Zeitung,"* dela 28 Aprilie a. c.

După ce spune că vorbirea de acusațiune a representantului ministerului publicŭ a fostŭ mai multŭ unŭ articulŭ de fondŭ politicŭ-polemicŭ vorbitŭ, plinŭ de frase sunătóre și de afirmărĭ și conclusiunĭ neadevĕrate, numita foiă continuă astfelŭ:

„Acusatorulŭ publicŭ pornesce chiar dela tesa, că celŭ mai puternicŭ motorŭ alŭ presintelui este idea de naționalitate. Dér în locŭ sĕ tragă din acéstă tesă conclusiunea logică, că adecă ar fi o nebunia a voi sĕ te opunĭ forței acestei idei, acusatorulŭ publicŭ ajunge de totŭ nemijlocitŭ la falsa conclusiune, că acéstă puternică ideă la noi nu duce la consolidarea, ci la țăndărirea puterilorŭ. Nu idea de naționalitate duce la țăndărirea puterilorŭ, d-le procurorŭ superiorŭ, ci împilarea și persecutarea naționalitățilorŭ."

„Acusatorulŭ publicŭ se aprofundă apoi într'unŭ adevĕratŭ potopŭ de frase despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ în Ungaria. Este óre egală îndreptățire, când tóte limbile nemaghiare din țéră suntŭ scóse afară din sala tribunalului și din oficii, în contra textului clarŭ alŭ legii? Este óre egală îndreptățire, când se pertractéză asupra libertății orĭ asupra vieții și morții acusatulŭ într'o limbă nențelésă de ei? Este óre egală îndreptățire, când din banii de dare ai Nemaghiarilorŭ se înființéză esclusivŭ școle de statŭ cu limba de instrucțiune maghiară? Este óre egală îndreptățire, când numai documente făcute în limba maghiară potŭ servi ca basă a unei întabulărĭ la oficiulŭ cărțilorŭ funduare? Este óre egală îndreptățire, când se impune cu forța școlelorŭ poporale nemaghiare instrucțiunea limbei maghiare? Este óre egală îndreptățire, când în o sută de alte casurĭ limba maghiară se privelegiază prin lege orĭ contra legii? Este óre egală îndreptățire, când Nemaghiarii pretutindenea suntŭ scoșĭ din oficii și demnitățĭ, când numai renegații in serviciulŭ statului au perspectiva de a înainta? D-lŭ locțiitorŭ de procurorŭ superiorŭ orĭ nu scie nimicŭ din tóte acestea orĭ are vederĭ fórte stranii asupra egalei îndreptățirĭ."

„De totŭ straniă apare într'o vorbire de acusare o ofensă ca aceea pe care acusatorul a aruncat'o în publicŭ în fața pressei naționalitățilorŭ, învinuind'o, că ea subminéză și ațîță contra Maghiarilorŭ ca sĕ'șĭ pótă agonisi pânea de tóte dilele. Acéstă espectorare ar îndreptăți pe orĭ-ce representantŭ alŭ pressei naționalitățilorŭ sĕ pășéscă ca acusatorŭ contra d-lui procurorŭ pentru vătĕmare de onóre".

„Dér din enumerarea de mai susŭ, făcută în fugă, a unui numĕrŭ de esemple, se vede și aceea, că naționalitățile nemaghiare în Ungaria au mai multŭ decâtŭ destule dovedĭ d'a se plânge asupra jignirei egalei lorŭ îndreptățirĭ. Acum sĕ li se ia încă și slaba mângăere d'a se plânge! Tăcêndŭ, în liniște și mute sĕ sufere ele tóte nedreptățile ce le apasă? Nu și de o miiă de orĭ nu! Dreptulŭ d'a se plânge asupra unei nedreptățĭ suferite — fiă măcarŭ chiar și numai în ochii noștri o nedreptate — nu lăsămŭ sĕ ni se ia! Décă rassa domnitóre vrea sĕ ne împedece a da espresiune în gura mare în pressă nemulțămirei poporațiunei nemaghiare, atuncĭ în curêndŭ nu va avé destule temnițe ca sĕ le umple cu jertfele furiei lorŭ de persecuțiune".

„Noi diariștii, carĭ representămŭ opiniunea publică, avemŭ sfânta datoriă sĕ dămŭ pe față espresiune acestei opiniunĭ și vomŭ satisface acestei sfinte datorințe, fără sĕ ne înspăimântămŭ de temnițe și de lanțurĭ! „Fă ce e dreptŭ și nu te teme de nimenea!" este directiva acțiunilorŭ nóstre. Pe slabe picióre însĕ stă statulŭ, care se vede nevoitŭ a ținé în frêu opiniunea publică cu temnițe și cu lanțurĭ."

Crisa ministerială în Serbia.

Regele Milan alŭ Serbiei nu prea dă dovedĭ de monarchŭ constituționalŭ. Ii place sĕ fiă autoritarŭ, sĕ'șĭ impună voința sa, cu risiculŭ de a'șĭ perde orĭ-ce popularitate înaintea poporului sĕrbescŭ.

Tóte partidele din Serbia le-a usatŭ, din causa înclinărilorŭ sale autoritare, așa încâtŭ adĭ e periclitată stabilitatea orĭ-cărui guvernŭ, și acésta din causă că regele voesce sĕ dispună de voința poporului după placŭ; de aci conflicte între representanții poporului și între guvernŭ și rege. La începutulŭ sesiunei Scupcinei actuale, regele Milanŭ a găsitŭ cu cale sĕ dăscăléscă pe membrii ei, pretindêndu-le ca sĕ se acomodeze voinței regescĭ, fiindcă așa arŭ pretinde interesele țĕrii. Membrii Scupcinei însĕ înțelegŭ altfelŭ interesele poporului și ale țĕrii și facŭ așa precum credŭ ei că în adevĕrŭ e bine. Acésta e causa și a crisei ministeriale celei mai nouĕ, adecă conflictulŭ dintre Scupcină și dintre guvernŭ și rege. Ĕtă câteva amĕrunte despre împrejurările care au adusŭ demisiunea ministerului Gruicĭ:

Consiliulŭ de miniștri în unire cu regele lucrase o seriă de proiecte de legĭ, pe carĭ lĭ-a presentatŭ Scupcinei. Acésta a adusŭ modificărĭ însemnate în proiectele de lege, cu tótă stăruința guvernului de a se vota aprópe cum s'au presentatŭ. Regelui nu i-a convenitŭ nicĭdecum modificările făcute de Scupcină, mai alesŭ modificările făcute în proiectulŭ de lege comunală, fiindŭ prea liberală și prin urmare necorĕspundĕtóre inclinărilorŭ autoritare ale regelui.

Președintele consiliului de miniștri generalulŭ Gruicĭ se duse atuncĭ la regele și-lŭ întrebă, décă va sancționa legea comunală așa cum s'a modificatŭ și s'a votatŭ de Scupcină; totŭ atuncĭ dete a se'nțelege că ministeriulŭ face din decisiunea suveranului cestiune de cabinetŭ.

Regele rĕspunse că, în afară de legea asupra timbruluĭ, asupra taxelorŭ și rescumpărăriĭ monopolului tutunurilorŭ, carĭ vorŭ fi sancționate de dênsulŭ, tóte celelalte legĭ votate de Scupcină presintă unŭ caracterŭ primejdios pentru puterile statului și pentru autoritatea regală; și că, prin aceasta, regele consideră pactulŭ încheiatŭ între Corónă și partidulŭ radicalŭ ca ruptŭ, din faptulŭ chiar alŭ radicalilor, carĭ n'au datŭ probe îndestulitóre, care sĕ permită a stabili că ei constituescŭ unŭ partidŭ guvernamentalŭ, avêndŭ voința de a servi într'unŭ modŭ credinciosŭ patria și tronulŭ.

Atuncĭ d-lŭ Gruicĭ a declaratŭ regelui că 'șĭ dă demisia

Regele a chiematŭ îndată pe d. Nicolae Cristicĭ și l'a însărcinatŭ sĕ formeze noulŭ ministerŭ care s'a și constituitŭ astfelŭ:

Nicolae Cristicĭ, presidența consiliului și interne; Mijatovicĭ, afacerĭ străine; General Costea Proticĭ, rĕsboiu, George Pantelicĭ, justiție; Mihail Bogicevicĭ, lucrărĭ publice; Vladan Georgevicĭ, instrucțiune publică, culte și interimŭ alŭ comerțului; Mila Rakicĭ, finanțe.

E probabilŭ că se va disolva Scupcinŭ și se vorŭ face alegerĭ nouĕ.

Pregătirĭ militare rusescĭ.

„Corespondenței Politice" i se comunică din Varșovia:

In sferele conducĕtóre se are în vedere pe de o parte perfecționarea și completarea fortificațiunilorŭ esistente în Polonia ruséscă, pe d'altă parte întocmirea de nouĕ fortificațiunĭ. Lucrurile deja esecutate, séu care vorŭ fi în curêndŭ esecutate împregiurulŭ Varșoviei, acum trecŭ multŭ peste granițele desemnate în planulŭ originalŭ, și în decursulŭ lucrărilorŭ ce vorŭ urma este probabilŭ că vorŭ obținé o întindere și mai mare.

Décă ar fi sĕ ne ținemŭ după inspecțiunile făcute în timpulŭ din urmă de organe tehnico-militare, ar trebui sĕ ne așteptămŭ în curêndŭ la construirea de fortificațiunĭ în guvernămêntulŭ Piotskov (în partea spre Koluski), precum și pe teritoriulŭ dintre Zamosk și Tarnogrod. Construcțiunile începute anulŭ trecutŭ în mai multe puncte ale guvernămêntului Lublin, precum: șanțurĭ, magazii, barace etc. au fostŭ și în decursulŭ iernei, pe câtŭ a fostŭ cu putință, continuate.

Oficerĭ din statulŭ majorŭ incepŭ din nou a face recunóscerĭ de-a lungulŭ graniței galițiane.

Turburărĭ în Bruxela.

O telegramă din Bruxela cu data de 26 Aprilie comunică urmatórele:

Cununia de erĭ a prințului de Croy cu princesa d'Arenberg a fostŭ turburată de o manifestare scandalósă. In biserică și afară mulțimea s'a purtatŭ într'unŭ chipŭ dușmanŭ împotriva clerului. Când a apărutŭ episcopulŭ Goessens, lumea s'a apucatŭ la șuerăturĭ și striga: „Josŭ popii!" Cei 25 sergențĭ carĭ se aflau la fața locului nu puteau menține ordinea. Comitele de Flandra, prințulŭ Baudoin, archiducele Fridericŭ, precum și soțiele lorŭ au trebuitŭ sĕ ésă prin o pórtă de dindosŭ spre a scăpa de turpitudinele mulțimei. Alte persóne, care nu putuseră scăpa, au fostŭ insultate. Comitele d'Oultremont voindŭ sĕ isbéscă pe unulŭ din năpustitorĭ a fostŭ scăpatŭ cu greu de cĕtră sergențĭ. După serviciulŭ bisericescŭ mulțimea s'a împrăștiatŭ.

O altă telegramă dela 27 Aprilie, totŭ din Bruxela, spune că președintele consiliului de miniștri, d. Beernaert, a exprimatŭ comitelui Chotek, ambasadorulŭ Austro-Ungariei, părerea sa de rĕu pentru scenele ce s'au petrecutŭ cu prilejulŭ cununiei prințului de Croy. Intêmplarea acésta nu va pricinui nicĭ unŭ demersŭ pe cale diplomatică.

Procesulŭ de pressă alŭ „Tribunei"

(Raportŭ specialŭ alŭ „Gaz. Trans".)

Clușŭ, 25 Aprilie 1888.

Apĕrătorulŭ, **Iuliu Coroianu** [continuândŭ:] Eu credŭ, că stimabilii domnĭ jurațĭ suntŭ cu mine împreună de acea părere, că pressa forméză acelŭ organŭ alŭ societății omenescĭ ce aspiréză la civilisațiune, prin care se validitéză ideile și țintele acestei cugetărĭ libere. In acele state, unde nu esistă sistemŭ de caste, nicĭ una dintre elementele ce constituescŭ statulŭ nu pretinde drepturĭ speciale din drepturile ce competŭ totalității cetățenilorŭ, acolo activitatea liberă a pressei nu e încătușată, pentrucă acolo puterea statului nu e silită sĕ 'șĭ apere cerculŭ de putere, pe când în formă întórsă trebue sĕ vedemŭ și consecuențe întórse.

Aicĭ, la critisarea acestei cestiunĭ, de aceea am adusŭ înainte importanța pressei, ca sĕ vedemŭ, că pe lângă astfelŭ de organŭ și pe basa acésta e datorința fiăcărui cetățênŭ a lucra pentru acelŭ scopŭ, ca sĕ propage civilisațiunea comună. Articululŭ încriminatŭ n'a avutŭ altŭ scopŭ, decâtŭ de a produce mai multă lumină și sĕ validiteze acéstă lumină prin cercurile mai cunoscute, adecă printre acei Românĭ, carĭ cetescŭ „Tribuna." Pentru-că sĕ notațĭ, că precum fiii națiunii maghiare, așa și fiii altorŭ națiunĭ, nesciutorĭ de carte, nu cetescŭ diare, prin urmare articululŭ din cestiune nicĭ în agitațiunea pretinsă nu putea sĕ se rĕspândéscă mai departe de cercurile cunoscute ale acestui diarŭ.

Credŭ că am isbutitŭ a dovedi înaintea domniilorŭ-vóstre, domnilorŭ jurațĭ, că articululŭ încriminatŭ din nr. 268 alŭ „Tribunei" nu cuprinde în sine nimicŭ ce s'ar reduce la delictulŭ de agitațiune. Trebue sĕ constatŭ — și declarŭ, că n'am intențiune de a acusa nicĭ pe procurorulŭ regescŭ. nicĭ pe tribunalŭ, — că traducerea articolului încriminatŭ nu corĕspunde originalului.

Președintele: Constatŭ, că articolulŭ a fostŭ tradusŭ de translatorulŭ tribunalului și forma necesară a fostŭ mănținută.

Coroianu: Suntŭ câte-va expresiunĭ pe care acusatorulŭ din nebăgare de sémă orĭ din greșélă le-a interpretatŭ falsŭ. La începutŭ cuvêntulŭ „deștéptă" a fostŭ tradusŭ cu „felébreszteni," cu tóte că corĕspunde mai potrivitŭ cu „felvilágositani". Mai departe, totŭ acestŭ cuvêntŭ ilŭ întrebuințéză acusatorulŭ în

şirulŭ acusăriĭ sale, de unde apoi ajunge la conclusiunea, pe care a accentuat'o cu atâta emfasă. Mai departe: în loculŭ de „igaz“ se dice „valódi“. In alineatulŭ 12: „hogy kitudhassuk miként nyilatkozik (ca să putemŭ afla, cum se manifestă), în locŭ de: „hogy tudva legyen, miként nyilatkozik“ (să se sciă, cum se manifestă...) Afară de aceste în alineatulŭ 18 în locŭ de: „mindéki elégedetlensége“ (nemulţămirea tuturora) e „mindnyájunknak elégedetlensége“ (nemulţămirea nóstră a tuturora.) Aceste suntŭ greşelele de interpretaţiune şi nu de traducere, pe care eu nu voescŭ să le îndreptezŭ, ci să le constatŭ numai şi credŭ, că şi onorabilulŭ domnŭ translatorŭ le va recunósce, décă cumva ar fi interpelatŭ în acéstă privinţă de d-lŭ preşedinte.

In casŭ, décă acéstă interpretaţiune greşită nu s'ar fi făcutŭ şi stim. d-nŭ acusatorŭ 'şĭ-ar fi luatŭ ostenéla să pétrundă în adevĕratulŭ înţelesŭ alŭ articolului, s'ar fi convinsŭ, că articolulŭ nu cuprinde în sine, nicĭ în generalŭ, nicĭ după indicaţiunile §§-lorŭ 171 şi 172, alineatulŭ 2 din codulŭ penalŭ, vre-unŭ delictŭ de agitaţiune. Nu se cuprinde, precum o voiu şi dovedi mai josŭ. După prescripţiunile legiĭ: acela care la vre-o întrunire publică....

Preşedintele: Legea se va ceti, numai poftesce a te provoca la ea.

Coroianu, apĕrătorŭ: Onorabilĭ d-nĭ juraţĭ! Décă punctele indicate în actulŭ de acusare se susţinŭ rêndŭ pe rêndŭ şi în sumarŭ; décă espresiunile scóse cu atâta subtilitate fină se iau astfelŭ ca şi cum n'ar fi altă greşală în articolulŭ incriminatŭ, decât numai cele cuprinse în actulŭ de acusare: nicĭ atuncĭ casulŭ prevĕdutŭ în § 172 alŭ codicelui penalŭ nu se póte afla în reproducerea pasagelorŭ încriminate. Nu e, fiindcă în actulŭ de acusare nu se află criteriulŭ agitaţiuniĭ. On. domnĭ juraţĭ nu suntŭ îndatoraţĭ ca pentru aducerea sentinţeĭ să se conformeze legilorŭ. Dela domniile-vóstre nu se cere decâtŭ să judecaţĭ după cea mai bună convingere, de care o aveţĭ.

On. domnĭ juraţĭ! Precum va arĕtatŭ şi clientulŭ meu, vi se cere să nu vĕ daţĭ verdictulŭ asupra lucrurilorŭ, care se petrecŭ în afară de acéstă causă, nu asupra lucrurilorŭ, pe care le facŭ alţiĭ, séu pe care le-a făcutŭ o naţionalitate, séu asupra lucrurilorŭ, pe care vorŭ uniĭ să le facă, ci asupra celorŭ înşirate aicĭ în acéstă incintă şi sub impresiunea celorŭ audite. Cu tóte aceste va fi fórte la locŭ, décă nu perdeţĭ din vedere intenţiunile legiĭ, când vĕ formaţĭ convingerea, pentru-că domniile-vóstre nu puteţĭ să fiţĭ conduşĭ de alte argumente, când vĕ daţĭ verdictulŭ asupra adevĕrului séu neadevĕrului, decâtŭ numai de acelea pe care le-a cântăritŭ legislatorul când a creatŭ acéstă lege. De aceea trebue să relevezŭ, că delictulŭ de agitaţiune prevĕdutŭ în §-lŭ 172, alineatulŭ 2 alŭ codicelui penalŭ, nu se póte afla în articolulŭ încriminatŭ, pentru-că articolulŭ din cestiune nu e decâtŭ reasumarea unui altŭ discursŭ; citéză discursulŭ şi trage conclusiunile logice din elŭ. Şi îndreptăţitŭ este fiecare cetăţénŭ alŭ ţĕriĭ a discuta şi a aplica orĭ-ce lege şi orĭ-ce instituţiune publică, numai discuţiunea trebue să fie seriósă si de natură de a nu provoca resturnarea legiĭ pe calea violenţeĭ.

Pe acésta se baséză § 172 alŭ codicelui penalŭ. Astfelŭ trebue dér să constatŭ, că acestŭ casŭ nu se presentă nicĭ decâtŭ în acéstă cestiune; pentru-că acestŭ articolŭ nu cuprinde în sine espresiunĭ, carĭ arŭ aţiţa la ură orĭ în contra unei clase, orĭ în contra unei naţionalităţĭ, orĭ în contra unei confesiunĭ; şi nu astfelŭ de expresiunĭ, care, — după-cum pretinde actulŭ de acusare, — arŭ pune faţă în faţă elementelŭ maghiarŭ şi românŭ.

Mai e încă o împregiurare, asupra căreia tragŭ luarea aminte a onoraţilorŭ domnĭ juraţĭ. E adevĕratŭ, că d-lŭ I. Slavicĭ în articululŭ d-sale nu primesce cu totulŭ basa care e indicată în actulŭ de acusare, şi pe care d-lŭ procurorŭ vré să o primimŭ şi noi. Şi anume pe Românĭ nu îi consideră de Maghiarĭ şi nicĭ nu-i identică cu dênşiĭ. Şi întrebŭ că óre unŭ omŭ cu o singură trăsĕtură de condeiu póte să facă unŭ lucru, pe care nu l'a făcutŭ Dumnedeu şi natura cea puternică? D-lŭ Slavicĭ póte să fiă unŭ limbistŭ perfectŭ, poetŭ séu orĭ şi ce, ceea ce îi póte fi datŭ omului să fiă, dér nu póte să aibă o putere atâtŭ de magică, ca printr'o trăsĕtură de condeiu să fiă atâtŭ de puternicŭ, ca să pótă fi în stare a sterge de pe faţa pământului trei milióne de Românĭ, nu póte să fiă atâtŭ de puternicŭ ca să fiă în stare a nimici într'unŭ minutŭ o desvoltare istorică de peste 1000 de anĭ. Acésta este reflexiunea mea la acelŭ punctŭ alŭ actului de acusare, care îi impută d-lui Slavicĭ, că îi deosebesce pe Românĭ de Maghiarĭ. Credŭ, că de aceea îi deosebesce, pentru că nu se póte nimici în faţa nostră ceea ce ne-a datŭ natura.

E cu totulŭ altă cestiune raportulŭ ce esistă între multele naţionalităţĭ din acéstă ţéră faţă cu patria şi cu instituţiunile ţĕriĭ. Acéstă cestiune nu are locŭ aicĭ. Dér îşĭ are locŭ aicĭ o împrejurare, ca să vĕ dovedescŭ, că traducerea articolului încriminatŭ e de o astfelŭ de natură, care e în contradicere frapantă cu acelŭ de acusare şi punctele ce resultă din acestŭ actŭ.

Ce au făcutŭ Caransebeşeniĭ? Grăniţeriĭ? S'au resculatŭ în contra patrieĭ? S'au năpustitŭ asupra averilorŭ? Au comisŭ atentatŭ în contra libertăţiĭ publice? Au stirbitŭ iubirea cătră Maiestatea Sa? Séu au comisŭ vre-unŭ faptŭ prescrisŭ în codicele penalŭ, în urma căruia li-s'ar aplica prescripţiunile legiĭ? Acésta n'o afirmă nicĭ acusatorulŭ, nicĭ actulŭ de acusare, şi nimenĭ pe lume! Pentru că grăniţeriĭ au făcutŭ lucrurĭ, pe care constituţiunea le permite orĭ şi căruĭ cetăţeanŭ. S'au adunatŭ, au alesŭ unŭ deputatŭ pentru dieta ţĕriĭ şi şĭ-au însuşitŭ vederile alesului lorŭ.

Domnilorŭ! Acésta permisŭ este să o facă orĭ-şi-ce cetăţénŭ în tóte ţerile constituţionale, fără ca să fiă trasŭ înaintea judecăţiĭ, şi mĕ rogŭ de iertare, décă constatŭ, că judecătoria de pressă în casulŭ de faţă a trecutŭ preste limitele, care 'i-sau datŭ. Pentru-că vĕdŭ suprimarea drepturilorŭ cetăţenescĭ în expresiunile, care formézà obiectulŭ de pertractare alŭ curţiĭ cu juraţĭ. Domnilorŭ! După experienţa domnielorŭ vóstre, după impresiunea, pe care vi-o produce cetirea articolului încriminatŭ, vĕ rogŭ să declaraţĭ vinovatŭ e orĭ ba d-lŭ Ioan Slavicĭ? Eu credŭ, că nu e vinovatŭ!

După discursulŭ de apĕrare, procurorulŭ Al. Jeszenszky replică între altele umătórele: In ceea ce privesce cuprinsulŭ şi redigiarea discursului sĕu, nu vré să rĕspundă. A credutŭ că pertractarea va avé unŭ sborŭ mai înaltŭ, dér s'a înşelatŭ. Negarea articulului încriminatŭ dinpreună cu tóte intenţiunile lui e „în adevĕrŭ o órbă cutezanţă“ din partea apĕrătorului.

„In decursulŭ apĕrăriĭ am auditŭ“ — dice procurorulŭ — „amintindu-se cu órecare gravitate numele generalului Doda. Adevĕratŭ, că Doda este astădĭ generalŭ, dér mĕ îndoiescŭ, că apĕrătoriĭ arŭ sci să spună, până când va fi elŭ generalŭ, căcĭ astădĭ Doda se află în faţa tribunalului din Aradŭ şi fórte anevoe credŭ, că justiţia nu 'lŭ va condamna. A fostŭ déră unŭ lucru fără tactŭ a aduce numele lui în discuţiune.“

La afirmaţiunea apĕrătorului, că în Ungaria nu numai Maghiariĭ, ci tóte naţionalităţile împreună şĭ-au eluptat libertatea, procurorul rĕspunde, că acésta nu însémnă altceva, decâtŭ că „împreună cu Maghiarulŭ şi Valahulŭ este un elementŭ care susţine statulŭ. Elementele carĭ susţinŭ statulŭ însĕ se compunŭ numai din aceia, carĭ suntŭ credincioşĭ faţă cu elŭ şi carĭ ca atarĭ suntŭ membriĭ ai naţiuneĭ. Şi când se face amintire de fides valachi, se face numai ca despre unĭ, carĭ se subînţelegŭ în conceptulŭ: naţiune maghiară politică. Şi aceia, carĭ au sângeratŭ pe câmpulŭ-mierleĭ, la Mohacĭ, n'au sângeratŭ ca Românĭ, ci ca membri ai naţiuneĭ maghiare politice. Aşa déră décă d-lŭ apĕrătorŭ susţine, că şi Românulŭ este elementŭ, care constitue statulŭ, trebue să priméscă şi consecuenţa, că cine astădĭ este valahŭ, este totodată membru alŭ naţiuniĭ maghiare politice.“

Se întórce apoi procurorulŭ la articululŭ încriminatŭ, citéză şi comentéză unele pasage din elŭ şi dice că orĭ câtŭ s'ar opinti acusatulŭ a se scóte de sub greutatea responsabilităţiĭ, nu-i succede; apoi ajunge la conclusiunea, că procederea observată la scrierea acestorŭ pasage, în ce privesce premisele, însémnă „cutezanţă órbă,“ ér în ce privesce deducţiunile însémnă „laşitate“ (gyávaság). Agitaţiunea esistă în premise, căcĭ décă s'ar fi trasŭ din ele şi conclusiunea, acésta nu mai era agitaţiune, ci provocare la revoluţiă.

In fine apeléză la inteligenţa, bunulŭ simţŭ şi patriotismulŭ juraţilorŭ, şi îi rógă să condamne pe acusatŭ, despre care dice, că agitéză pentru ca sĕ-şĭ câştige pânea de tóte dilele, şi adauge, că sentinţa de achitare ar fi unŭ prilegiu datŭ pentru ulterióra agitare, ér verdictulŭ de condamnare va fi unŭ veto sĕrbătorescŭ în contra agitărilorŭ viitóre.

Acusatulŭ I. Slavicĭ regretă — în replica sa — maniera în care curge pertractarea şi la împutarea procurorului respunde, că nu dênsulŭ a doveditŭ lipsă de tactŭ, amintindŭ numele generalului Doda, ci acusatorulŭ, când s'a adresatŭ la elŭ cu „domniile-Vóstre.“ Acusatulŭ stă singurŭ astădĭ aicĭ, şi singurŭ va sta şi mâne, orĭ îlŭ vorŭ osîndi orĭ nu. La învinuirea de laşŭ, rĕspunde, că décă laşŭ ar fi, nu ar fi venitŭ aicĭ. Nu tăgăduesce, că a pututŭ avé intenţiunea de a lupta contra guvernului, nu însĕ contra poporului maghiarŭ. Nu s'a doveditŭ nicĭ câtŭ negru sub unghiă, că a agitatŭ contra poporului maghiarŭ. Mai departe îşĭ esprimă pĕrerea de rĕu, pentru că 'i se aruncă, că prin agitaţiune vré sĕ-şĭ câştige pânea de tóte dilele şi întrébă, décă dênsulŭ face impresiunea unui omŭ, care n'ar putea sĕ trăéscă altfelŭ, decâtŭ mâncândŭ pânea uscată a unui diaristŭ, numai pentru că aiurea n'ar puté sĕ mânce colacĭ? Nu-i este acésta profesiunea.

Câtŭ pentru afirmaţiunea, că ar fi laşŭ şi ocultŭ întrébă acusatulŭ: Ce cere legea dela mine? Cere ca sĕ nu am gândurĭ pĕcătóse? — Nu, cere numai sĕ nu sĕvêrşescŭ fapte pĕcătóse.“ In internis non judicat praetor.

Acusatorulŭ nu póte dovedi aserţiunile sale din articululŭ incriminatŭ alŭ „Tribunei“. Vre sĕ le dovedéscă din întréga colecţiune a „Tribunei,“ care împlinesce tocmai adĭ patru anĭ dela apariţiunea sa? Obiectulŭ pertractăreĭ de adĭ e însĕ numai articululŭ încriminatŭ. Décă juraţiĭ vorŭ puté scóte din acestŭ numĕrŭ ceea ce n'a pututŭ procurorulŭ, agitaţiune contra poporului maghiarŭ, atuncĭ sĕ-lŭ osêndéscă, dér nicĭ atuncĭ nu-lŭ vorŭ osêndi pentru ură asupra poporului maghiarŭ, ci-lŭ vorŭ osêndi numai pentru-că nu l'au înţelesŭ. Décă vor judeca în linisce şi conscienţă, crede că nu-lŭ vorŭ puté osêndi.

Apĕrătorulŭ Iuliu Coroianu dice, că procurorulŭ a vorbitŭ cu emfasă despre unele lucrurĭ, carĭ n'au locŭ aicĭ, şi mai multŭ încă despre unele puncte din apĕrarea sa. Dênsulŭ însĕ a doveditŭ numai, că actulŭ de acusare nu este esactŭ, că articululŭ din vorbă nu cuprinde delictulŭ prevĕdutŭ în § 172 cod. pen. Procesulŭ de acuma e eşitŭ din

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

Din viéţa şi scrierile lui Nicolau Lenau.

După isvóre străine.

I.

Intréga viéţă a acestui nenorocitŭ poetŭ nu este altceva, decâtŭ unŭ lungŭ şirŭ de fapte şi întêmplărĭ, ce constituescŭ o tragediă din cele mai mişcătóre. Tragedia acésta nu a fostŭ pricinuită atâta de împrejurările şi luptele esterne ale vieţeĭ sale, câtŭ mai multŭ de revoluţiunile interne ale spiritului sĕu, carĭ i-au pregătitŭ o sórte aşa de amară, unŭ finitŭ aşa de tragicŭ, şi carĭ au influinţatŭ aşa de multŭ asupra lui, încâtŭ elŭ nu s'ar puté mai bine asemĕna decâtŭ cu o córdă ce, dândŭ acordurile cele mai sublime, se sparge, se rupe la momentŭ.

Pentru ca sĕ pricepemŭ tóte mişcările şi fasele vieţiĭ prin carĭ a trecutŭ precum şi causa finitului sĕu tragicŭ, e neapĕratŭ de lipsă sĕ urmărimŭ pasŭ de pasŭ întréga desvoltare a spiritului sĕu, sĕ studiămŭ cu cea mai mare atenţiune viéţa lui încă din primele dile de leagĕnŭ şi până la mormêntŭ, pe care aşa de multŭ l'a doritŭ; sĕ pĕtrundemŭ educaţia lui intelectuală din primele rade ale priceperiĭ până în nóptea cea mai adêncă a melancolieĭ sale, pentru-că numai aşa putemŭ judeca lucrulŭ cu mai mare obiectivitate. Şi o merită acésta poetulŭ pentru cântecile lui, carĭ cuprindŭ în modulŭ celŭ mai perfectŭ durerile inimeĭ şi ale sufletului omenescŭ, luptele cele înfricoşate ale marelui şi nemuritorului sĕu spiritŭ.

Astfelŭ încercŭ a presenta cetitorilorŭ, după isvóre străine, câteva pagine din viéţa, scrierile şi diferitele întêmplărĭ ce caracteriséză în modŭ aşa de deosebitŭ viéţa şi sfârşitulŭ acestui mare, dér fórte nenorocitŭ poetŭ.

Tatălŭ lui Lenau era descendentulŭ unei familiĭ nobile silesiane. Unulŭ dintre fiĭ bunicului sĕu, anume Iosifŭ, îşĭ însuşi drepturile şi titlulŭ de nobilŭ numindu-se „Baron von Niembsch“, dér familia luĭ căpĕtă în urmă dela împĕratulŭ Franciscŭ prerogativa de nobilŭ austriacŭ pe lângă predicatulŭ „von Strehlenau“, numele unui oraşelŭ prusianŭ, unde odinióră şedea familia luĭ. Acestŭ Iosifŭ luă în căsĕtoriă pe contesa Catarina Niembsch Iosifŭ Kallesherg, cu care avŭ cincĭ băeţĭ, dintre carĭ însĕ numai unulŭ i-a rĕmasŭ în viéţă şi anume Franciscŭ, părintele lui Lenau, ér ceilalţĭ muriră încă de tinerĭ.

Franciscŭ Niembsch s'a născutŭ la an. 1777 în Tardoşŭ, comitatulŭ Sabolciu, unde tatălŭ sĕu, adecă bunicul lui Lenau, funcţiona ca căpitanŭ în armata imperială. Elŭ nu putea căpĕta o crescere bună, după-ce tatălŭ sĕu era silitŭ sĕ-şĭ mute locuinţa, la mandatulŭ mai marilorŭ sĕi, dintr'unŭ locŭ într'altulŭ. Când în an. 1795 tatălŭ sĕu fŭ transferatŭ în Buda-veche, isteţulŭ şi frumosulŭ băiatŭ intră şi elŭ într'unŭ regimentŭ de cavaleriă. Aicĭ făcŭ cunoscinţă cu Terezia Maigraber, alŭ căreĭ tată Francisc Maigraber murise de multŭ. Tinĕrulŭ Niembsch făcŭ mare şi plăcută impresiune tinereĭ fete, care era inclinată spre fantasiă şi iubire. Patima dragosteĭ îi cuprinse pe amêndoi aşa încâtŭ deja în primele scrisorĭ se numiau reciprocŭ „iubita mea soţiă“ şi „iubitulŭ meu bărbatŭ“. Iubirea lorŭ însĕ a fostŭ intreţĕsută, ca de comunŭ, şi cu dile triste. Franciscŭ, iubitulŭ Tereziei, trebui sĕ mérgă dimpreună cu regimentulŭ sĕu în Crişulŭ mare. Atâtŭ mamă-sa, câtŭ şi tatălŭ sĕu nu voiau sĕ sciă nimicŭ de acéstă dragoste şi nu odată Franciscŭ îşĭ audi împutărĭ dela părinţiĭ sĕi, pentru-că nu vrea sĕ delăture dela sine cugetulŭ căsĕtorieĭ. Dér în butulŭ tuturorŭ piedecilorŭ acestora, la an. 1797, după ce se retrase din serviţiulŭ militarŭ, păşi înaintea altarului cu Terezia spre a face legătură pentru veciă.

Câtŭ erau ei de fericiţĭ când Franciscŭ obţinu unŭ postŭ de cancelistŭ în Csatád, nu departe de Timişóra, unde la 13 August 1802 li-se născu Nicolau, alŭ treilea băiatŭ, poetulŭ. Comuna acésta retrasă şi liniştită o locuescŭ eu deosebire Nemţĭ. Incă până şi adĭ se póte vedé casa unde a născutŭ Lenau, căcĭ deasupra porţiĭ locuinţeĭ părinţilorŭ sĕi încă şi adĭ se mai potŭ ceti cuvintele gravate de elŭ: „Weltbefreien kann die Liebe nur“. Nascerea lui Lenau n'a causatŭ vre-o bucuriă deosebită părinţilorŭ sĕi, fiind-că deja cunosceau, şi cu deosebire tatălŭ sĕu, multele nĕcazurĭ ce le au părinţiĭ cu crescerea copiilorŭ, şi din inima lui dispăruse deja flacăra iubireĭ celeĭ sacre pentru soţia sa. Elŭ era aplicatŭ spre diferite viţiurĭ; îi plăcea multŭ a se înfunda prin societăţile de josŭ astfelŭ încâtŭ murdare ospătăriĭ ale suburbielorŭ Timişóreĭ adeseorĭ şi prea adeseorĭ salutau pe acestŭ omŭ, care'şĭ cheltuia în cărţĭ şi beutură nu numai léfa lunară, ci pentru datoriĭ făcute cu astfelŭ de ocasiunĭ, oficiile publice îi secvestrară chiar şi averea soţieĭ sale.

rĕvașulŭ sĕu. Ișĭ aduce aminte de cuvintele luĭ Micipsa, că nu armata, nicĭ tesaurulŭ nu face fericită o țéră, ci adevĕrații ei amicĭ. Ar fi tristŭ, décă toțĭ Maghiarii ar fi pĕtrunșĭ de astfelŭ de sentimente, ca acusatorulŭ, căcĭ atuncĭ n'ar mai avé valóre la noi cuvintele lui Micipsa. Cu tóte că ar fi lipsă mare de o înțelegere între popóre, pentru că cine scie cum vorŭ sta mâne lucrurile, nu e bine dér ca sĕ nutrimŭ între noi mai departe ura neîmpăcată.

Președintele întrerupe aicĭ pe vorbitorŭ, ḑicêndŭ sĕ nu vie în focŭ, căcĭ procurorulŭ nu s'a folositŭ de asemenĭ vorbe.

Coroianu: Aceste le-am scosŭ din acele strașnice cuvinte ale procurorului, pe care le-a ḑisŭ aicĭ la adresa nóstră. Décă 'l'așŭ urma pe d-lŭ procurorŭ pe calea, pe care 'șĭ-a ales'o atuncĭ ar trebuĭ sĕ iau în mână istoria ca sĕ vĕ dovedescŭ, că acele formațiunĭ care s'au întêmplatŭ în patria nóstră dela 1868 încóce, au datŭ unŭ altŭ coloritŭ Ungariei, pentru-că astăḑĭ, aici în Ardélŭ suntemŭ, dér înainte de 68 amŭ avutŭ unŭ altŭ Ardélŭ. Suntŭ numai 21 de anĭ de atuncĭ, dér décă ne vomŭ întórce la acele timpurĭ, atuncĭ vomŭ constata, că Ardélulŭ a fostŭ o țéră autonomă. Din nou trebue dér sĕ constatŭ, că în acestŭ articulŭ nu este altceva, decâtŭ aceea ce s'ar puté repeta și prin întrunirĭ poporale. Rogŭ dér, ca verdictulŭ sĕ se pronunțe pe basa articulului, ér nu pe basa celorŭ audite aicĭ dela d-lŭ procurorŭ și atuncĭ voiu fi liniștitŭ, că pe Iónŭ Slavicĭ nu-'lŭ va puté acusa nimenĭ.

*

După aceste presidentulŭ reasumă resultatulŭ pertractării și pune juriului întrebările. Jurații se retragŭ și după o consultare de 24 minute, președintele lorŭ Desideriu Zsigmond enunță următorulŭ verdictŭ:

La prima întrebare: Cuprinde-se orĭ nu agitațiă în articolulŭ încriminatŭ? — 11 da, 1 nu.

La a doua întrebare: Este orĭ nu Slavicĭ autorulŭ articolului încriminatŭ? — 11 da, 1 nu.

La a treia întrebare: Este orĭ nu Slavicĭ vinovatŭ de delictŭ de agitațiă? — 9 da, 3 nu.

Acusatorulŭ publicŭ cere condamnarea lui Slavicĭ la închisóre de unŭ anŭ și 100 fl. amendă în banĭ.

Apĕrătorulŭ Coroianu cere o mĕsurare mai domólă a pedepsei.

Tribunalulŭ se retrage și după câtva timpŭ enunță sentința, că Iónŭ Slavicĭ se declară și judecătoresce vinovatŭ pentru delictŭ de agitațiă circumscrisă în punctulŭ 2 alŭ §-lui 172 și se condamnă la închisóre de unŭ anŭ, la amendă de 100 fl. și la suportarea cheltuielelorŭ de 23 fl.

Acusatulŭ a insinuatŭ nulitatn.

Acusatorulŭ publicŭ s'a declaratŭ mulțumitŭ cu sentința. Pertractarea s'a terminatŭ la 2 óre după améḑi.

SCIRILE ḐILEI.

Diarele din Bucurescĭ ne comunică îmbucurătórea scire, că eminentulŭ bărbatŭ de statŭ d-lŭ Michailŭ Cogălniceanu a scăpatŭ de orĭ-ce periculŭ, mulțămită îngrijirilorŭ d-lui Dr. I. Neagoe. Se speră că d-lŭ Cogălniceanu va puté eși din casă peste câteva ḑile.

**

O telegramă din Cernăuțĭ trimésă în 26 Aprilie n. la „Neue freie Presse" comunică următórele: „La propunerea D-rului Rott și soțilorŭ sĕi, consiliulŭ comunalŭ a decisŭ aḑĭ ca sĕ adreseze ministerului de instrucțiă o petițiune, cumcă șcóla reală superióră greco-orientală de aci, care e întreținută de fondulŭ religionarŭ greco-orientalŭ și care după documentulŭ de înființare este confesională, necorespunḑêndŭ prin acésta legilorŭ statului și părêndŭ amenințatŭ caracterulŭ germanŭ alŭ unicei școle reale superióre în Bucovina, sĕ fiă luatŭ în administrațiunea statului orĭ sĕ se înființeze unŭ nou institutŭ de statŭ."

Cum vedemŭ, streinii din Bucovina au ajunsŭ cutezătorĭ față cu Românii și uneltescŭ pe tóte terenele contra lorŭ. Fi-vorŭ în stare Românii sĕ paraliseze aceste nedemne uneltirĭ?

**

Pentru serviciile aduse maghiarisărei, ministrulŭ ungurescŭ de culte a rĕsplătitŭ pe preotulŭ gr. or. Teodorŭ Pușcașŭ din Bughĭa cu 50 fl.

Nu vei fi uitatŭ părinte!

**

Sub titlulŭ „Scirĭ culturale patriotice" cetimŭ în „Luminătorulŭ," că în B.-pesta este chiar și unŭ comitetŭ centralŭ pentru maghiarisarea numelorŭ ómenilorŭ. Directorulŭ acestui comitetŭ publică, că în anulŭ 1887 la 709 persóne șĭ-au maghiarisatŭ numele. După confesiunĭ au fostŭ 218 rom. cat., 33 gr. cat. (mai cu sémă rutenĭ), 1 gr. or. (pare-ni-se gendarmŭ orĭ altŭ slujbașŭ ungurescŭ), 28 luteranĭ, 19 reformațĭ și 410 israelițĭ. Mai tare s'au îmbulḑitŭ gendarmii, finanții și alțĭ slujbașĭ; cei mai puținĭ au fostŭ plugarĭ (21 de inșĭ); pe toțĭ i-au întrecutŭ funcționarii marĭ și mĕrunțĭ dela oficiile silvanale și, se pricepe, cei 410 patrioțĭ desinteresațĭ. La încheiarea ciclului de ḑece anĭ, adecă la proxima numĕrare de poporŭ, vomŭ vedé minunate resultate. Antisemiții vorŭ avé formalŭ jubileu, căcĭ atuncĭ în Ungaria d'abia va mai fi vr'unŭ Funkelstein, Rosenstock etc., ci totŭ numai Hunyady, Rakotzy etc.

**

Oficiulŭ poștalŭ din Cisnădióra, care e deschisŭ în fiecare anŭ în lunile Maiu, Iunie, Iulie și Augustŭ, va începe a funcționa și în anulŭ acesta la 1 Maiu. Cariola circulă pe la Cisnădiă la Sibiiu și îndĕrĕtŭ.

**

Spitalulŭ privatŭ din Brașovŭ s'a învestitŭ, printr'o ordinațiune a ministrului ungurescŭ de interne, cu caracterulŭ unui spitalŭ publicŭ și dela 1 Iulie 1888, până la o altă disposițiune, e îndreptățitŭ a lua o taxă de întreținere de 63 cr. pe ḑi de bolnavŭ.

Intêmplărĭ diferite.

Focŭ. In Ciuc-Sângeorgĭ aprinḑêndu-se șura păstorului Andreiu Todorŭ, acesta voi sĕ'șĭ mântuiască cei 15 boi ce se aflau în ea. Nenorocitulŭ arse însĕ cu vite cu totŭ. Au mai arsŭ și alte 5 case și 4 șurĭ, precum și unŭ mare numĕrŭ de oi, porcĭ și găinĭ.

Furtŭ. In Poplaca nisce hoțĭ au săpatŭ pe dedesubt păretele casii lui Dumitru Fancu, intrară în casă și furară haine și de-ale mâncării în prețŭ de 222 fl. 40 cr. — In Găinarĭ i s'a furatŭ prin spargere lui Ioh. Depner, dintr'o cămară, diferite obiecte în prețŭ de 100 fl. — Lui Marin Sonea din Poenar, comit. Aradului, i s'a furatŭ încă în Februarie 1887 unŭ mânzŭ. Urmele au dusŭ la Sebeșulŭ de josŭ, unde a fostŭ vêndutŭ cu pașaportŭ falsŭ. Schimbândŭ stăpânii, mânzulŭ ajunse în Vaidarece, unde primulŭ sĕu proprietarŭ îlŭ cunoscu. Hoții au dispărutŭ din Sebeșŭ.

Scirĭ polițienescĭ.

Christian Tontsch din Scheiu făcu Joi séra arătare la poliția, că înainte cu 8 ḑile a fostŭ pusŭ de Stefanŭ Radu totŭ din Scheiu ca pentru o remunerațiune de 25 fl. sĕ dea focŭ casei sale nelocuite (a lui Radu) de pe Tocile, care e asigurată pentru suma de 300 fl. Tontsch s'a învoitŭ aparentă, dér încunosciință despre acestŭ planŭ pe primarulŭ Iónŭ Stinghe. Intr'aceea înainte cu 8 ḑile nefiindŭ timpulŭ favorabilŭ pentru a pune focŭ, s'a amânatŭ executarea planului pe altădată. Alaltaerĭ după améḑĭ Stefanŭ Radu se pune din nou în înțelegere cu Chr. Tontsch și se fixă óra 8 séra pentru punerea focului. Acum fù încunosciințétă și poliția despre acestŭ plan. După ce poliția descoperi că totulŭ e pregătitŭ pentru punerea focului, că adecă sub coperișulŭ casei lui Radu și a vecinului sĕu erau așeḑațĭ cincĭ snopĭ de paie, cărora Chr. Tontsch avea sĕ le dea focŭ amĕsuratŭ înțelegerei, Radu fù arestatŭ și predatŭ judecătoriei penale.

Cu ocasiunea târgului de erĭ, mai mulțĭ vênḑĕtorĭ, carĭ au adusŭ la târgŭ de vêndare ovĕsŭ udatŭ, au fostŭ pedepsițĭ în sensulŭ noului regulamentŭ de târgŭ. Publiculŭ se face, în interesulŭ sĕu, atentŭ, ca asemenĭ abusurĭ și călcărĭ ale regulamentului cu ocasiunea târgului de sĕptĕmână, sĕ le facă cunoscute autorității polițienescĭ.

ULTIME SCIRĬ.

La Nancy *manifestările* pentru generalulŭ *Boulanger* au luatŭ marĭ proporțiunĭ. Unŭ detașamentŭ de husarĭ a împrăștiatŭ mulțimea. Ferestrile dela casina studențilorŭ au fostŭ sparte. De asemenea călĕtoria președintelui republicei Carnot a fostŭ turburată prin manifestațiunĭ boulangiste. Contrarŭ scirilorŭ aduse de „Agenția Havas", la Perigneut și la Limoges mulțimea striga: „Trăiască Boulanger!".

Scupcina sêrbéscă s'a închisŭ nu de către guvernŭ, ci printr'unŭ comisarŭ specialŭ alŭ Regelui Milanŭ, fiindcă adunarea, când i s'a făcutŭ cunoscutŭ numirea noului guvernŭ, n'a mai strigatŭ ca de obiceiu „Trăiască Regele!" ci „Trăiască poporulŭ!"

DIVERSE.

Puterea de viéță a curcilorŭ. In șura magistrului poștalŭ Samuilŭ Rheindt din Bodŭ a fostŭ găsită în ḑilele acestea o curcă, ce dispăruse de 4 sĕptĕmânĭ. Biéta curcă era de totŭ acoperită cu unŭ stratŭ grosŭ da paie, ceea ce nu s'a pututŭ întêmpla altfelŭ decâtŭ în urma neprevederei servitorilorŭ carĭ lucraseră în șură. Acestŭ faptŭ dă dovadă despre puterea de viéță a curcilorŭ, căcĭ cea găsită, care suferise fórte multŭ și abia putea umbla, e acum deplinŭ sănătósă.

Incâtŭ a fostŭ elŭ robulŭ beuturei, ne arată următórea întêmplare caracteristică: Odată i-se bolnăvi greu una din micele sale fetițe, așa încâtŭ trebui sĕ alerge numai decâtŭ la Timișóra după medicŭ. Niembsch plecà cu câțiva florinĭ în buzunarŭ ce-i dĕdu nevastă-sa, dér ajungêndŭ aicĭ îșĭ uità cu totulŭ de ținta venirei sale în Timișóra; grăbesce decĭ în ospĕtăria la care obicĭnuia a trage și rĕmase pănă târḑiu cătră miedulŭ nopții. Biata mamă sta lângă patulŭ bolnavei ce suferia cumplitŭ, dér alŭ cărei tată nu mai revinea, și decĭ lipsită de ajutorulŭ medicului în curêndŭ îșĭ dete sufletulŭ. In ḑiua următóre de diminéță cineva se auḑì pășindŭ pe galeriă, dér pașii nu erau ai lui Niembsch, ci ai unui profesionistŭ de ferbli (ferbel), care ținea într'o mână o obligațiune despre 17.000 fl. subscrisă de Niembsch, ér cu cealaltă amenința pe biata femeiă, sdrobită de durerósa perdere ca sĕ subscrie și ea obligațiunea, décă nu voesce ca bărbatulŭ ei sĕ fiă închisŭ.

Și celŭ ce făcu acésta nu era altulŭ decâtŭ chiar tatălŭ renumitului poetŭ, omŭ într'adevĕrŭ fără sufletŭ și fără Dumneḑeu, care deși era dojenitŭ adesĕorĭ de soția sa, dela care cerea iertare, totușĭ elŭ nu înceta a da cursŭ liberŭ miserabilei sale viețĭ, pănă la mórte. Ne putemŭ decĭ închipui, în astfelŭ de împrejurărĭ câte a avutŭ sĕ sufere biata femeiă, în ce miseriă a trĕbuitŭ sĕ ajungă nenorocita ei familiă și ce fericire va fi pututŭ ea gusta din acéstă căsĕtoriă a ei cu Niembsch. Miseria acésta fără îndoială că a avutŭ urmărĭ triste și pentru tinĕrulŭ Lenau, care așa ḑicêndŭ deodată cu laptele mamei sale, a suptŭ și tristeța. Tóte fasele nenorocite ale vieții lui, suntŭ a se căuta în nefericirile mamei sale.

Cheltuindŭ în cărțĭ averea soției sale, îngropândŭ ticna și fericirea vieții conjugale prin destrăbălata lui purtare, lui Franciscŭ Niembsch nu'i mai rĕmase nimicŭ în Csatád, demisionândŭ decĭ de oficiulŭ ce'lŭ ocupa, în primăvéra an. 1803 se întórse dimpreună cu soția sa și cei doĭ copii, ai sĕi la Buda-veche. Dér viéța de simplu cetățénŭ nu'i conveni de locŭ și decĭ sub pretextŭ că are sĕ'șĭ capete unŭ nou oficiu se duse în Viena, unde împrumutândŭ o sumă măricĭcoră de banĭ, pănă ținù acésta, trăĭ strălucitŭ. Incurêndŭ apoi se reîntórse érășĭ înapoi cu mâna golă și ca și când părinții lui n'arŭ fi voitŭ sĕ scie nimicŭ de elŭ și de familia sa, trăi la casa sócrei sale. Nu peste multŭ se înbolnăvi și după lungĭ suferințe împăcându-se în ultimele ḑile cu părinții sĕi, muri la 23 Aprilie 1804.

Raportulŭ de iubire reciprocă, de lucru firescŭ trebue sĕ fiă între tată și fiu, între elŭ și fii sĕi, nicĭ de cum n'a esistatŭ. Zadarnicŭ căutămŭ în poesiile sale rêndurĭ dedicate memoriei tatălui sĕu.

Patru anĭ trăi mama lui Lenau în vĕduviă și în cea mai mare lipsă punêndu-șĭ tóte puterile fisice și spiritualĭ spre crescerea copiilorŭ sĕi și cu deosebire a micuțului Lenau. Ce e dreptŭ moșii lui făcură mame-si propunerea ca sĕ le dea lorŭ pe nepoțelulŭ, dér buna sa mamă n'ar fi făcut'o acésta pentru orĭ ce în lume. Mai bucurosŭ luà ea asupră'șĭ gréua sarcină de-a cóse vestminte militărescĭ, care lucru se plătea fórte bine în prejma rĕsboiului cu Francia. Dér după ce în Ianuarie 1811 bunica lui muri, familia lui Franciscŭ Niembsch simțì adêncŭ greulŭ vieții, mama lui Lenau fù nevoită a se mărita încurêndŭ la 23 Septemvre 1811 după unŭ medicŭ militarŭ Dr. Carol Vogel.

(Va urma).

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 15 Aprilie st. v. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.58	Vênd.	8.60
Argintŭ românescŭ .	„	8.52	„	8.54
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.03	„	10.06
Lire turcescĭ . . .	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.90	„	5.92
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	103.50	„	104.50
Discontulŭ . . .		6½—8% pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 28 Aprilie st. n 1888.

Renta de aurŭ 4%	97.45
Renta de hârtiă 5%	86.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . .	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	95.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	114.—
Bonurĭ rurale ungare	104.90
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	109.50
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	274.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	273.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	10.08½
Mărcĭ 100 împ. germane	62.[illegible]
Londra 10 Livres sterlinge	126.90
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ urgurescu	122.10
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.—
Renta de hârtiă austriacă	78.95
Renta de argintŭ austriacŭ	80.50
Renta de aurŭ austriacă	107.
Losurĭ din 1860	132.80
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	867.—

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nru. 3956 ex 1888.

PUBLICAŢIUNE.

Spre scopulŭ nouei închirierĭ pe durata de 6 anĭ a mai josŭ amintitelorŭ obiecte apartinĕtóre comunei orăşenescĭ se va ţinea la oficiulŭ orăşenescŭ economicŭ din locŭ în 15 Maiu a. c. după prânḑŭ la 3 óre o nouă pertractare de oferte.

Se provócă deci toţĭ amatorii de oferare, ca celŭ multŭ până în **15 Maiu a. c.** înainte de prânḑŭ la 3 óre sĕ 'şĭ aştérnă le economulŭ orăşenescŭ Ernst Hintz ofertele scripturistice închise, provĕḑute cu unŭ timbru de 50 cr. şi cu unŭ vadiu, séu în banĭ gata séu în hârtii de valóre de 10% din suma chiriei oferite pentru unŭ anŭ.

In ofertŭ sĕ se preciseze, că pentru care obiectŭ se oferéză, conţinêndŭ totdeodată şi dechiaraţiunea oferentului, cumcă atâtŭ condiţiunile contractuale, câtŭ şi acele de ofertŭ 'i suntŭ cunoscute şi că se supune lorŭ. Aceste condiţiunĭ se potŭ până în ḑiua pertractărei de oferte examina de fiecine în decursulŭ órelorŭ oficióse la oficiulŭ economicŭ orăşenescŭ.

Chiria ce se oferéză este de a se aminti în ofertŭ lămuritŭ atâtŭ în cifre câtŭ şi în litere.

Obiectele carĭ suntŭ de închiriatŭ suntŭ următórele:

1. Prăvălia din tĕrgulŭ flosului, Nr. 17 chiria an. de până acum 820 fl.
2. Berăria orăşenéscă, chiria anuală de până acum 3271 fl. 50 cr.
3. Prăvălia de sub pod. bătuşilorŭ Nr. 4, chiria an. de până acum 240 fl.
4. Pivniţa de sub bucium Nr. 584, chiria anuală de până acum 12 fl.

Braşovŭ, 26 Aprilie 1888.

10, 3—1 **Magistratulŭ orăşenescŭ.**

Sz. 4174—1888.

Hirdetmény.

Brassó vármegyének felülvizsgált 1887 évi zárszámadásai a f. hó 28-án tartott állandó választmányi gyülésben tárgyaltatván, az 1886 évi XXI t. cz. 17 § a értelmében mai naptól kezdve 15 napon át közszemlére kitétettek, mi is oly hozzáadással hozatik köztudomásra, hogy a számadások, valamint az állandó választmány véleménye a fennt emlitett idö alatt a hivatalos órákban az alispáni kiadó hivatalnál betekinthetök.

Brassó 1888 Aprilis hó 28-án.

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

50, 2—1

No. 61 ex 1888. 3—2

PUBLICAŢIUNE.

Podulŭ fabricei de uleiu din Blumena ca Magazinŭ de bucate este de închiriatŭ dela 29 Septemvre 1888 încolo.

Informaţiune mai de aprópe se dă în Cancelaria Eforiei scólelorŭ centrale române ort. res. Edificiulŭ gimnasialŭ din Gróverĭ, suburbiulŭ Scheiu, Braşovŭ.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraş:* 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéça.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei,“ precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţiunea „Gaz. Trans.“

Móra cu vaporŭ de vălţuitŭ (becheluitŭ) a lui Martin Fromm în Braşovŭ.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ.